

Dalt, Cesc Gelabert; dreta, Minyons de Terrassa; esquerra, Gimgons in Tempodrom. El repte de projectar una imatge de Catalunya a l'exterior.

La festa de les mil grues

Vint dies de Festa Catalana a Berlín es tanquen dimarts sota el signe dels noranta: mestissatge i polifonia cultural en un escenari, la capital d'Europa, que no accepta mitjanies. 17.000 espectadors ho avalen.

Una imatge per a començar l'espectacle: els minyons de Terrassa davant la porta de Brandenburg. Una imatge per continuar-la: els minyons de Terrassa, i dos mil berlinesos més, ballant el ritme gitano d'Ai, ai, ai al Tempodrom. Una imatge per a una clausura: l'Orquestra de Cambra del Teatre Lliure recreant Robert Gerhard, el compositor valenc que va fer-se en l'exili un gran renom. I tants instants robats per la retina: els Comediants alçant globus solars, la Mayte Martín esqueixant la seva veu fonda en un silenci sepulcral, els curiosos teclejant la pornografia virtual de Rosa Sánchez, les variacions de Gelabert i l'infern de la Sota (de bastos), el recital russo-alemany-per-

sonal d'Enric Casassas per a un públic d'al·lucinats i tantes nits a tants cafès que veien sortir el sol molt abans de l'alba. Tantes imatges que fan un sol retrat: un bany de sensacions en forma d'agenda que durant vint dies haurà mostrat tot allò que els ciutadans d'aquesta ciutat en tràngol de ser capital no podien imaginar de l'oferta cultural catalana. Un còctel de teatre, literatura, música, cinema i dansa que permet d'abraçar el conjunt de la producció artística del moment en tota la seva complexitat. Encara que aquesta mena de tòpics semblin fàcils de dir, l'operació d'enginyeria cultural generada al voltant de la Festa Catalana dona —per a qui hi vulgui veure— un seguit de pistes contrastables sobre la

manera de vendre la imatge de Catalunya a l'exterior. Dades fiables. La Festa Catalana ha existit perquè ha sabut vincular-se al teixit civil, i només així s'explica que els mateixos agents culturals de la ciutat, premsa inclosa, li hagin donat el relleu precís d'una explosió de creativitat que més val no perdre's. Certament la invenció d'aquesta festa tenia antecedents (de l'Àfrica a Austràlia, Berlín ja ho ha vist tot), però l'equip del COPEC (Consorci Català de Promoció de la Cultura), encapçalat per Francesc Puértolas, un filòleg badaloní que ha fet sobre el terreny el seu propi *master* de gestió cultural, va pensar que, més enllà de recuperar l'esperit d'aquella Setmana Catalana del 1978, que ja era

Dalt, Comediants; baix, Peix fregit; dreta, Sol Picó in Tachelas. El 40% del pressupost prové de centres culturals berlinesos.

tan sols un record de transició en llibertat, calia oferir un vehicle de comunicació cultural adequat al final de segle en tots els paràmetres que es defineixen sota aquest pleonasma: multiculturalitat ferotge i pragmatisme econòmic. El COPEC va llançar-se a connectar les principals institucions berlineses en un programa conjunt en què l'administració catalana tan sols volia exercir de catalitzador. la vinculació de la Festa Catalana amb el programa Grenzenlos (intercanvis culturals promoguts pel Senat de Berlín, el govern autònom que manté un indescriptible pressupost de cultura) ja en va ser tot un indicatiu. Encarat fins llavors a presentar els països de l'est, aquesta aposta mediterrània del Senat de Cultura (Ingo Weber, el seu coordinador, hi té molt a veure) lligava la Festa Catalana a tot un seguit d'institucions que es comprometien a buscar la seva oferta catalana: des del cinema Arsenal, un *kino* alternatiu ja plenament nostàlgic, fins als grans temples de la cultura "seriosa", com l'Akademie der Künste o la Haus der Kulturen der Welt passant per l'informal Podewil, un centre cívic on s'aglutinen tots els corrents joves. Entre les pro-

postes del COPEC i les afeccions pròpies dels programadors, els veritables soldans del poder cultural neoprussià, s'ha creat una sinergia gens habitual per als qui no coneixien l'estil berlinès, un dels pocs llocs del planeta on la interacció entre poders públics i iniciatives privades s'ha practicat sempre al *Diktat* de la demanda —els berlinesos són exigents—, la descentralització i, remarcuem-ho, la perspectiva universalista que donava fins ara la fiscalia paradisiàca i la llibertat creativa d'aquesta illa en trànsit cap a una capitalitat no del tot digerida. Un sol exemple. Preneu el Zitty, aquesta monstruosa guia d'espectacles de Berlín que cada quinze dies informa de tot el que passa a la capital. Mentre el Hebbel Theater ens oferia "l'esplèndida vergonya del fet mal fet", de Carles Santos, la ciutat ens replicava amb trenta muntatges diferents sense comptar, i multiplicar, *l'Off Berlin*.

I, malgrat tot, en aquesta platea d'espectadors malacostumats, la Festa Catalana no ha estat una nota a peu de pàgina, perquè els productes que s'hi han ofert interessaven per ells mateixos. Aquesta és la moral d'un èxit que molts voldrien institucionalitzar cada

any. Queda clar: l'esplèndida vergonya de la pregunta nostrada (qui ho pagarà, tot això?) se substitueix per l'evident resposta que això no té preu. De cent escassos milions, un 40% del pressupost, el posen damunt la taula els centres culturals berlinesos, que han marcat, per tant, allò que més desitjaven (dansa en especial, i a preus de taquilla), mentre que el Senat de Berlín i la Generalitat es repartien la resta, alleugerida per la important presència del patrocini privat (Iberia, SGAE, Bertelsmann, quatre ràdios berlineses) i l'efectiva col·laboració dels organismes de promoció turística de l'estat que, rendibilitzant l'entorn de la festa, han exportat la cuina de l'Empordanet i els sopars amb operadors turístics. Res, doncs, hi és sobrer en una Festa que ha permès de descobrir que la colònia catalana de Berlín era més extensa que alguns no es pensaven (senyal, diuen els malèvols, que és la bona plataforma per a promoure's) i que ha generat *inter nos* un clima de confraternització *multimedia*: escriptors i ballarins, poetes i funcionaris, cosa que demostra, un cop més, que els catalans guanyen, sobretot, fora de Catalunya. Oriol Malló